

Úvod

Informatívna správa nadväzuje na doterajšie aktivity **Centra rozvoja turizmu PSK pre oblasť Vysokých Tatier** (ďalej len „**Centrum**“) a poskytuje v úvode stručný prehľad vývoja organizácie od založenia centra. V ďalšej časti podáva základný prehľad aktivít centra od predloženia poslednej správy na rokovanie zastupiteľstva PSK za obdobie od jari 2015 do zimy 2016 ako aj ďalšie smerovanie organizácie ako inštitúcie prispievajúcej k rozvoju cestovného ruchu a regionálnemu rozvoju.

Stručný prehľad doterajšieho vývoja Centra

Centrum bolo založené v roku 2010 Prešovským samosprávnym krajom spoločne s Regionálnym združením tatranských a podtatranských obcí a mestom Vysoké Tatry ako konkrétny krok pre inštitucionálny rámec podpory realizácie **Memoranda o spolupráci pri rozvoji turizmu v Prešovskom samosprávnom kraji** podpísaného v Tatranskej Lomnici v októbri 2009 tridsiatimi piatimi významnými subjektmi verejnej správy, organizáciami rozvoja infraštruktúry, podnikateľskými a finančnými organizáciami a inštitúciami v oblasti rozvoja pôsobiacimi v Prešovskom samosprávnom kraji.

Zámer založiť centrum bol priamo podporený aj vládou Slovenskej republiky, ktorá dňa 25.11.2009 na svojom výjazdovom zasadnutí v Poprade uvoľnila prostriedky z rezervy vlády SR na účely zriadenia vo výške 225 tis. Eur ktoré boli využité na čiastočnú rekonštrukciu objektu vo vlastníctve mesta Vysoké Tatry, kde má centrum hlavné sídlo. Z príjmov zo svojej činnosti financuje prevádzku priestorov organizácie, ktoré poskytujú dobré technické, organizačné a priestorové zázemie pre organizovanie aktivít a stretnutí s aktérmi z Tatranského regiónu k rôznym témam podpory rozvoja turizmu a regionálneho rozvoja a praktickej príprave projektov a práci projektových tímov.

Centrum vzniklo v čase keď ešte len prebiehali stretnutia na príprave zákona o podpore cestovného ruchu, kde sa centrum zúčastnilo niektorých rokovaní a poskytlo aj odporúčania k finálnym návrhom. Po schválení zákona v NRSR v Tatranskom regióne vznikli 4 oblastné organizácie cestovného ruchu. Centrum bolo aktívne v tomto procese a v jeho priestoroch sa uskutočnili niektoré koordinačné stretnutia k nožnej spolupráci v rámci regiónu pri zakladaní OCR. Centrum priamo asistovalo a pomohlo založeniu OCR v tatranskom podhorí.

Hlavné funkcie centra

Vytvorenie spoločne zdieľaných implementačných kapacít, trvalého odborného pracoviska - projektových kancelárií, polyfunkčného priestoru a podporných služieb pre realizáciu rôznych aktivít v oblasti spolupráce, iniciácie projektov a projektových partnerstiev v hlavných

oblastiach regionálneho rozvoja vyplývajúcich z Memoranda o spolupráci pri rozvoji turizmu v PSK pre prioritný región turizmu v PSK.

Od vzniku centra a rozbehu činnosti v objekte po ukončení čiastočnej rekonštrukcie sa v jeho priestoroch uskutočnilo cez štyristo seminárov, workshopov, konferencií a rôznych pracovných stretnutí s aktérmi cestovného ruchu a regionálneho rozvoja z regiónu (životné prostredie, doprava, rozvoj vidieka, poľnohospodárstvo, zamestnanosť, kreatívny priemysel, podpora podnikania...), mnohokrát za účasti zástupcov dotknutých regionálnych a národných inštitúcií, ministerstiev i partnerských zahraničných organizácií.

Centrum vytvára podmienky a podporu aj pre projekty v rôznych sektoroch ktoré podporujú inovácie a tvorbu produktov cestovného ruchu v oblastiach rozvoja vidieka, podpory miestnych producentov a regionálnej gastronómie, kreatívneho priemyslu, v oblasti podpory zamestnanosti mladých je to nový program podpory podnikania a miestnej ekonomiky Spiš-Up. V pilotnej fáze prebieha start-up projekt Kreatívne centrum Pod Lesom ako projekt podpory miestnej ekonomiky.

Centrum sa prostredníctvom získaných projektov a zdrojov z vlastnej činnosti venuje prepájaniu sektora cestovného ruchu s ďalšími oblastami regionálneho rozvoja s cieľom mobilizovať regionálnu a medzisektorovú spoluprácu, zvyšovať podiel verejných zdrojov na priamu podporu regionálneho rozvoja, rozvoja vidieka a turizmu. Centrum tak dopĺňa aktivity existujúcich organizácií cestovného ruchu ktorých činnosť je orientovaná predovšetkým na konkrétny marketing a propagáciu územia svojich členov / obcí. Centrum sa predovšetkým venuje inováciám v oblastiach, kde sa málo zhodnocuje existujúci regionálny potenciál ako napr. vidiecky turizmus a agroturizmus, lokálna gastronómia, podpora tradičných producentov a produktov, kreatívny priemysel, potenciál vývoja produktov pre európsky strieborného a zdravotný turizmus, spolupráca v Karpatskom oblúku a ďalšie oblasti.

Priority a rámec pôsobenia

Pretože financovanie centra nie je napojené na pravidelný zdroj príjmov z rozpočtov z verejnej správy, jednou z kľúčových priorít činnosti s malou náročnosťou na financovanie ale s výraznejším dopadom je v maximálnej miere mobilizovať koordináciu a zladžovanie existujúcich verejných zdrojov s potenciálom subjektov verejnej správy, neziskového sektora a komerčného sektora jednak v turizme a súvisiacich odvetviach (rozvoj vidieka, gastronómia, poľnohospodárstvo, sektor vzdelávania, zdravia, životného prostredia...) a zlepšovať využitie prírodného, kultúrneho a sociálneho potenciálu v regióne prostredníctvom aktivít podporujúcich spoluprácu, partnerstvo a koordináciu verejného a súkromného sektora, čo zlepšuje výkonnosť sektorov ekonomiky vrátane turizmu s dopadmi na rast zamestnanosti a regionálny rozvoj.

Podpora hospodárskeho rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti Prešovského a Tatranského regiónu v cestovnom ruchu si vyžaduje nielen budovanie tzv. tvrdej infraštruktúry, ale aj systematickú podporu vytvárania mäkkej infraštruktúry akou je využívanie rozvojových aktivít akými sú klastrové iniciatívy, partnerstvá verejného a súkromného sektora, presadzovanie záujmov aktérov z regiónu pre nastavenie priorít financovania z Európskych štrukturálnych a investičných fondov a iných verejných zdrojov. V tomto sa centrum venuje prioritne podpore prípravy programových dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja.

Centrum svojimi aktivitami vytvára rámec a zlepšovanie financovania aktérov územnej spolupráce smerujúce k zvyšovaniu konkurencieschopnosti regionálnej ekonomiky a k rastu zamestnanosti predovšetkým mladých ľudí. Centrum tieto ciele dosahuje prostredníctvom budovania partnerstiev, prípravy a realizácie projektov spolupráce a rozvoja smerujúcich k využitiu a zhodnoteniu jedinečného prírodného a kultúrno-historického potenciálu v PSK, k zhodnoteniu existencie mimoriadne vysokej koncentrácie a spektra ubytovacích a stravovacích zariadení, verejnej infraštruktúry, medzinárodne významných atraktivít ako aj rastúceho segmentu turizmu s vysokým potenciálom tzv. zeleného rastu – vidieckeho cestovného ruchu, európskeho strieborného turizmu, zdravotného turizmu s prepojením na kúpeľníctvo, zdravé regionálne produkty, podporu regionálnej gastronómie a obnovenie tradičných regionálnych potravinových reťazcov.

Ako kľúčovú prioritu pre regionálny rozvoj v kraji, zvlášť v tatranskom regióne, považujeme **podporu vytvárania regionálnej implementačnej kapacity a vytvorenie podmienok pre fungovanie partnerstiev, sociálneho dialógu, komunikácie, koordinácie a kooperácie subjektov územnej spolupráce.**

Prehľad hlavných aktivít centra

Najdôležitejšími aktivitami centra v hodnotenom období po úspešnej realizácii koordinačnej úlohy partnerov a územnej samosprávy v regióne pri príprave regionálneho sprievodného programu **Svetovej Zimnej Univerziády 2015** na Štrbskom plese boli aktivity súvisiace s prípravou návrhu **Regionálnej integrovanej územnej stratégie Prešovského kraja, Programami hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja miest a obcí v Tatranskom regióne** a prípravou návrhu **Akčného plánu najmenej rozvinutého okresu Kežmarok.**

Základný prehľad aktivít v hodnotenom období:

- Asistencia pri príprave Regionálnej integrovanej územnej stratégie Prešovského kraja, konzultačné stretnutia a expertné práce pri príprave konceptov a vlastného materiálu

- Informačné, konzultačné a projektové práce pri príprave PHSR miest a obcí v regióne,
- Príprava základných konceptov, projektových zámerov a podkladov, koordinačné práce s aktérmi územnej spolupráce, spolupráca s expertným tímom Ministerstva financií SR a ďalšími sektorovými odborníkmi pri príprave prvého **Akčného plánu rozvoja okresu Kežmarok** v zmysle zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov. Akčný plán bol schválený na výjazdovom zasadnutí Vlády Slovenskej republiky dňa 10. februára 2016 v Kežmarku. Centrum pripravilo koncept akčného plánu pozostávajúci z programov podpory miestnej ekonomiky, ľudského kapitálu, sociálnej inklúzie, budovania atraktivity územia a podpory verejných služieb a systémových opatrení na regionálnej úrovni (študentské mestečko - Kampus Kežmarok, subjekty sociálnej ekonomiky, centrum udržateľnej energetiky, klastrové iniciatívy, CIZS, podpora regionálneho produktu a značky, spoločensky zodpovedné obstarávanie tovarov a služieb, rozvoj verejnej infraštruktúry + dopravná obslužnosť stredísk CR, Program podpory podnikania a lokálnej ekonomiky - SPIŠ-UP a ďalšie...)
- Spolupráca s **MDVaRR**
  - pri verejnej konzultácii štúdie uskutočniteľnosti Integrovaného dopravného systému vo Vysokých Tatrách, uskutočnenie spoločného konzultačného seminára vo Vysokých Tatrách,
  - pri organizovaní misie OECD pri analýze efektívnosti verejných investícií,
  - pri príprave návrhu Plánu koordinácie a realizácie opatrení Karpatskej stratégie – implementácia Protokolu o trvalo udržateľnom rozvoji cestovného ruchu v Karpatoch,
  - účasť v pracovnej skupine pre udržateľný turizmus Karpatskej stratégie (databáza finančných zdrojov pre implementáciu Karpatskej stratégie rozvoja udržateľného turizmu),
  - práca v pracovnej skupine pre mestský rozvoj,
  - konzultácie pre Sekciu regionálneho rozvoja,
  - zmluva o výkone služieb Regionálnej rozvojovej agentúry, zaradenie centra do siete IS RRA.
- Podpora implementácie – vytvorenie konceptu budovania siete Centier integrovanej zdravotnej starostlivosti v rámci IROP – spoluorganizovanie série okrúhlych stolov pre Ministerstvo zdravotníctva SR, semináre a konzultácie v regióne.
- Podpora spolupráce primátorov piatich spišských okresných miest.
- Národná sieť slovenských miestnych akčných skupín (NSS MAS – práca v advokačnej komisii a pre predsedníctvo).

- Práca v marketingovej komisii ZCR, podpora revitalizácie tradície historického športu v tatrách – tatranský karling, spolupráca pri príprave maľovanej mapy cyklotrás tatranského regiónu.
- Spolupráca s ÚPSVaR Kežmarok – vytváranie konceptu siete subjektov sociálnej ekonomiky v okrese, možnosti využitia pre podporu rozvoja rôznych sektorov a budovania drobnej infraštruktúry (napr. cyklotrasy...).
- Aktívna účasť cez 20 podujatí – napr. prezentácia RIÚS PK na konferencii nového SR/PL programu v Nowom Targu, jeseň 2015...

Kľúčové aktivity centra na najbližšie obdobie rok 2016/17

- Asistencia pri implementácii projektov a aktualizácii PHSR miest a obcí v tatranskom regióne
- Asistencia pri implementácii Akčného plánu rozvoja okresu Kežmarok v zmysle zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov (Kampus Kežmarok, subjekty sociálnej ekonomiky, centrum udržateľnej energetiky, klastrové iniciatívy, CIZS, podpora regionálneho produktu, regionálna značka, spoločensky zodpovedné obstarávanie tovarov a služieb, rozvoj verejnej infraštruktúry + dopravná obslužnosť stredísk CR, Program podpory podnikania a lokálnej ekonomiky - SPIŠ-UP a ďalšie)
- Služby v rámci predpokladaného kontraktu s MDVaRR ohľadom výkonu služieb regionálnej rozvojovej agentúry, spolupráca s Integrovanou sieťou RRA
- Spolupráca s Národnou sieťou slovenských miestnych akčných skupín - advokačná skupina, podpora iniciatívy LEADER 100+
- Spolupráca s územnou samosprávou v sektore dopravy (Plány udržateľnej mobility, asistencia pri príprave projektov v rámci RIÚS, možnosti implementácie Integrovaného dopravného systému v Tatrách, koordinačné práce s územnou samosprávou a spolupráca s cyklokoordinátormi pri plánovaní, príprave a realizácii projektov rozvoja cyklodopravy a cykloturistiky
- Participácia na implementácii Karpatskej stratégie udržateľného rozvoja turizmu

Dlhodobou víziou CRT je budovať kvalitné regionálne kapacity na úrovni funkčnej siete subjektov regionálneho rozvoja v Tatranskom regióne (OCR, MAS, RRA, RPIC, rôzne partnerstvá a iniciatívy, sektorové regionálne a miestne štruktúry v oblasti životného prostredia, pôdohospodárstva, rozvoja vidieka, lesného hospodárstva, záujmových organizácií napr. cyklokluby atď...) a tak zvyšovať implementačnú a absorpčnú kapacitu regiónu. V tomto bude CRT aktívne participovať na implementácii programových dokumentov územného a regionálneho rozvoja za Tatranský región na úrovni PSK (RIÚS, PHSR PSK, PRV PSK...)

Záver

Získaná podpora vlády Slovenskej republiky pre vznik centra spojená s podporou Prešovského samosprávneho kraja a spoluzakladajúcich členov centra umožnila Prešovskému samosprávne kraju vznik špecifickej inštitúcie pre podporu regionálneho rozvoja s prepojením na rozvoj turizmu a celkový sociálno-ekonomický rozvoj v Tatranskom regióne. PSK a aktéri v regióne zároveň získali ďalšie operačné a implementačné kapacity pre podporu regionálneho rozvoja a realizáciu strategických dokumentov a projektov. Centrum svojimi aktivitami a kooperáciou v rámci regiónu bude ďalej prispievať k podpore vzniku nových a inovatívnych regionálnych produktov, lepšiemu zhodnoteniu existujúcich mimoriadnych prírodných a kultúrno-historických atraktivít a rozvíjať potenciál, inštitucionálnu spoluprácu s relevantnými dopadmi na rast zamestnanosti a miestnej ekonomiky v cieľovom regióne.